

Nader onderzoek fauna

Duinschooten 12, Noordwijkerhout

Arnhem, 4 oktober 2019

Colofon

Titel	: Nader onderzoek fauna
Subtitel	: Duinschooten 12, Noordwijkerhout
Projectnummer	: 18.239
Datum	: 4 oktober 2019
Veldonderzoek	: E.W.A. Janssen
Auteur(s)	: E.W.A. Janssen
Collegiale toets	: M. Avé
Opdrachtgever	: Agel Adviseurs, Oosterhout (NB)
Contactpersoon	: Joël Sips

Bezoekadres : Snelliusweg 40-18
Postcode : 6827 DH Arnhem
Telefoon : 026-2001900

info@ekoza.nl
www.ekoza.nl

Ekoza B.V. is lid van het Netwerk Groene Bureaus: www.netwerkgroenebureaus.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Wettelijk kader	5
2.1 Soorten	5
3. Gebiedsbeschrijving	8
3.1 Gebiedsbeschrijving	8
3.2 Voorgenomen ingreep	10
4. Onderzoeksmethode	12
4.1 Huismussen	12
4.2 Gierzwaluwen	13
4.3 Vleermuizen	13
4.4 Uitwerking en rapportage	15
5. Resultaten	16
5.1 Huismussen	16
5.2 Gierzwaluwen	16
5.3 Vleermuizen	17
6. Conclusies	19
6.1 Huismussen	19
6.2 Gierzwaluwen	19
6.3 Vleermuizen	19
Bronnen	21
Literatuur	21
Websites	21

1. Inleiding

Een restaurantgebouw op bungalowpark Sollasi aan de Duinschoten 12 in Noordwijkerhout (ZH) zal worden gesloopt. Op het naastgelegen motel zal een extra verdieping worden geplaatst. Verder zullen er parkeergelegenheden worden ingericht op de plek waar nu tennisvelden zijn en zal er een extra toerit tot de weg worden gerealiseerd.

Bij het uitvoeren van deze werkzaamheden zal rekening gehouden moeten worden met beschermde soorten. Om te bepalen of beschermde soorten aanwezig zijn en gebruik maken van het plangebied is onderzoek noodzakelijk. Het gaat hierbij om gierzwaluw, huismus en vleermuizen (zie evt. quickscan Ekoza 2018, rapportnummer 18.212).

Indien ze voorkomen zullen de effecten van de werkzaamheden op deze soorten beoordeeld worden. Als er negatieve effecten te verwachten zijn, dient bepaald te worden of een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk is.

In hoofdstuk 2 staat het wettelijke kader uiteengezet, waaraan getoetst dient te worden. Hoofdstuk 3 geeft een beschrijving van het onderzoeksgebied en de voorgenomen ingrepen. Hoofdstuk 4 geeft een beschrijving van de onderzoeksmethodes die gebruikt zijn. In hoofdstuk 5 worden de resultaten van het onderzoek besproken en getoetst aan de Wet natuurbescherming. Tenslotte wordt in hoofdstuk 6 de conclusies en aanbevelingen gegeven.

2. Wettelijk kader

Sinds 1 januari 2017 is de nieuwe Wet natuurbescherming van kracht. Deze wet vervangt 3 wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en faunawet. Het bevoegd gezag komt bij de provincies te liggen. De Rijksoverheid blijft verantwoordelijk voor handelingen en projecten in gebruik, beheer of aanleg door het rijk, zoals hoofdwegen, spoorwegen, hoofdvaarwegen, waterkeringen, militaire terreinen, gastransportnet, hoogspanningsleidingen, delfstoffen, kustlijn, bepaalde visserij etc.

De Wet natuurbescherming is gericht op de bescherming van:

- Natura 2000-gebieden
- Soorten
- Houtopstanden

Dit onderzoek heeft enkel betrekking op soorten, in dit geval gierzwaluw, huismus en alle Nederlandse vleermuissoorten. In dit hoofdstuk zal daarom ook alleen de soortenbescherming besproken worden.

2.1 Soorten

Onder de Wet natuurbescherming geldt, net als onder de Flora- en faunawet, een zorgplicht voor alle in het wild levende dieren.

De Wet natuurbescherming kent drie beschermingsregimes

- soorten van de Vogelrichtlijn
- soorten van de Habitatrichtlijn
- overige soorten

Vogelrichtlijnsoorten

Onder de soorten van de Vogelrichtlijn vallen alle van nature in Nederland in het wild levende vogels. Ingevolge artikel 3.1 is het verboden om:

1. Opzettelijk vogels te doden of te vangen;
2. Opzettelijk vogelnesten, -rustplaatsen en -eieren te vernielen of te beschadigen of vogelnesten weg te nemen;
3. Eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben;
4. Opzettelijk vogels te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Habitatrichtlijnsoorten

Onder de soorten van de Habitatrichtlijn vallen soorten die genoemd zijn in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage I van het Verdrag van Bonn. In de Bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd.

Wat betreft deze soorten is het ingevolge artikel 3.5 (Bern bijl. II, Bonn bijl. I) verboden om:

1. Opzettelijk dieren te doden of te vangen;
2. Opzettelijk dieren te verstoren;
3. Opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen;
4. Voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
5. Opzettelijk planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken, te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Wat betreft deze soorten is het ingevolge artikel 3.6 (Bern bijl. I en II, Bonn bijl. I) verboden om dieren of planten te verkopen, te vervoeren voor verkoop, te verhandelen, te ruilen of te koop of te ruil aan te bieden, tenzij het gaat om gefokte of gekweekte dieren of planten.

Andere soorten

Onder het beschermingsregime andere soorten vallen soorten waarvan er geen Europese verplichting tot bescherming is. Dit zijn soorten die vanuit nationaal belang extra bescherming behoeven.

De beschermde status van soorten kan per provincie verschillen. Provincies hebben de bevoegdheid om bij provinciale verordening vrijstelling te verlenen voor nationaal beschermde soorten. In dit geval gaat het om de provincie Zuid-Holland.

Ingevolge Wet natuurbescherming artikel 3.10 is het verboden om:

1. Opzettelijk dieren te doden of te vangen;
2. Voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
3. Opzettelijk planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Zorgplicht

Artikel 1.11 Wet natuurbescherming voorziet in een algemene verplichting voor een ieder om voldoende zorg te dragen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Het betreft bovendien niet alleen dieren en planten van soorten waarvoor de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn specifieke beschermingsmaatregelen eisen, maar alle in het wild levende dieren en planten.

De zorgplicht is als een open norm geformuleerd in het eerste lid van artikel 1.11. In het tweede lid wordt de zorgplicht iets geconcretiseerd door te bepalen dat de zorgplicht in elk geval inhoudt dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:

- dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
- indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
- voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Voor de bescherming van dieren en planten van soorten waarvoor geen specifiek beschermingsregime geldt op grond van hoofdstuk 3, heeft de zorgplicht zelfstandig betekenis. Op grond van de zorgplichtbepaling moeten schadelijke handelingen in beginsel achterwege worden gelaten dan wel moeten maatregelen worden genomen om schadelijke gevolgen (zoveel mogelijk) te voorkomen.

Jaarrond beschermde nesten

Nesten van vogelsoorten van categorie 1 t/m 4 zijn jaarrond beschermd, de nesten van soorten in categorie 5 zijn beschermd als er onvoldoende alternatieven zijn.

Categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.
5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen

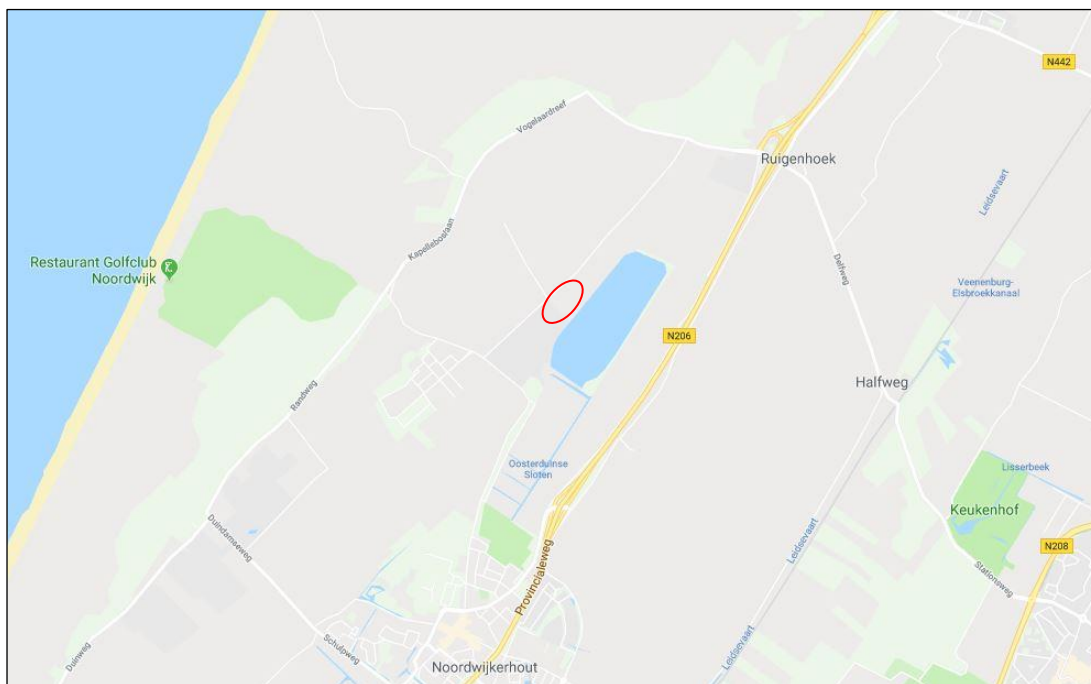
3. Gebiedsbeschrijving

3.1 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied waar een fauna onderzoek benodigd is, is gelegen op vakantiepark Sollasi aan de Duinschooten 12 in Noordwijkerhout (ZH). Het gaat om een gebouw met restaurant en een daarnaast gelegen motel op camping Sollasi. Dit ligt aan het Oosterduinse Meer (op circa 50m). In het restaurantgebouw bevinden zich twee restaurants, een winkeltje en een woning. Het heeft dakpannen en een houten gevelbekleding. Het motel ligt aan de zuidkant tegen dit gebouw. Het is een L-vormig motel met een plat dak, veel glas en kunststof gevels maar ook met stenen muren.

Tussen het restaurant en het meer ligt het terras, een schuin aflopend gazon en een fiets- en wandelpad. Tussen het motel en het meer staan naast het terras struiken en bomen.

Aan de noordzijde van deze twee gebouwen ligt een parkeerterrein, een tennisveld en het receptiegebouw.

Figuur 1. Ligging van het plangebied t.o.v. Noordwijkerhout; bron: www.google.nl/maps.

Figuur 2. Ligging van betreffende onderzoeksgebied; bron: Agel Adviseurs.

Figuur 3a. Impressie restaurant en motel (linksonder).

Figuur 3b. Impressie van het plangebied, tennisveld en locatie nieuwe toegangsweg.

3.2 Voorgenomen ingreep

Het voornemen is om op deze locatie aan het Oosterduinse Meer in Noordwijkerhout het bestaande pand met de restaurants, woonhuis en winkel te slopen (fig. 3 en 4). In het plangebied wordt het volgende gedaan:

- A) een nieuw restaurant wordt gerealiseerd op de plek van het huidige restaurant;
- B) ten zuidoosten van de beoogde nieuwbouw wordt nog een klein bargebouw gerealiseerd;
- C) op het bestaande motel wordt een bouwlaag toegevoegd;
- D) een tweede aansluiting van het parkeerterrein op de Duinschooten wordt gerealiseerd en tenslotte
- E) worden parkeerplaatsen gerealiseerd ter plaatse van de tennisvelden.

Figuur 4. Overzicht onderzoekslocatie met de ingrepen.

Het voorgesteld ontwerp is in figuur 5 weergegeven. Om deze ontwikkeling mogelijk te maken, wordt een bestemmingsplanprocedure doorlopen. Voor deze procedure dienen verschillende milieuonderzoeken te worden uitgevoerd. De planning staat nog niet vast. Het zal zo spoedig mogelijk worden opgepakt, na het doorlopen van de voorbereidende procedures.

Figuur 5. Overzicht toekomstige situatie (bron: Tekenbureau Steenvoorde via Agel Adviseurs). Plekken waar wat veranderd zijn geel omcirkeld.

4. Onderzoeksmethode

Iedere dier- en plantengroep heeft zijn eigen methode van inventarisatie om een zo goed mogelijk beeld te verkrijgen van de betekenis van het gebied voor de betreffende soorten of groepen. Nesten van huismussen en gierzwaluwen zijn jaarrond beschermd (categorie 2). Alle Nederlandse vleermuissoorten zijn zwaar beschermd onder Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en Bijlage II van het Verdrag van Bern en Bijlage I van het Verdrag van Bonn.

4.1 Huismussen

De huismus zoekt nestgelegenheid in holtes van gebouwen, meestal onder de dakpannen. Daar broedt de huismus in kleine tot middelgrote kolonies. Het broedseizoen begint half april en duurt tot en met augustus, waarbinnen 2 tot 3 legsels zijn. Huismussen komen niet verder dan enkele honderden meters vanaf de broedplaats en ook jonge dieren in het stedelijk gebied blijven binnen 2 kilometer van de nestplaats waar ze opgegroeid zijn.

Naast geschikte broedplaatsen dient voldoende voedsel aanwezig te zijn in de vorm van zaden, bessen, bloemknoppen, en ook broodkruimels lusten ze graag. De jongen worden gevoerd met insecten. Bij het zoeken naar voedsel is de aanwezigheid van schuil- en vluchtmogelijkheden van groot belang. Bij voorkeur bestaat de dekking uit stekelige struiken, en groenblijvende begroeiing tegen gevels.

Inventarisatie

Huismussen zijn koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.

Voor het vaststellen van broedgevallen van de huismus is op territorium- en nestindicerend gedrag gelet. Dit kan zijn het vertonen van baltsgedrag, zingende mannetjes, de aanwezigheid van een paartje bij een potentiële nestplaats, transport van nestmateriaal, of als de jongen geboren zijn, transport van voedsel of ontlastingspakketjes.

De veldbezoeken zijn vanaf 2 uur na zonsopkomst van start gegaan, dan zijn huismussen het meest actief. In de loop van de ochtend neemt de zangactiviteit af.

De veldbezoeken zijn zoveel mogelijk uitgevoerd tijdens goede weersomstandigheden, zoals rustig, zonnig weer met gemiddelde temperaturen. Onder dergelijke omstandigheden worden de beste resultaten verwacht. Ook een hoge luchtvochtigheid of lichte motregen bij zacht, windstil weer kunnen gunstig zijn voor de zangactiviteit.

De eerste inventarisatieronde is in de ochtend van 16 april afgelegd. Het tweede veldbezoek heeft plaatsgevonden op 26 april. Twee bezoeken in de periode april tot half mei is voldoende om de aan- of afwezigheid van huismussen vast te stellen.

4.2 Gierzwaluwen

Gierzwaluwen broeden in gebouwen en hebben maar een kleine opening nodig om hun nest te maken. Dat gebeurt vaak onder verschoven dakpannen, spleten in de muur, onder opgelichte loodslabben of onder dakgoten. Gierzwaluwen zijn erg plaatstrouw en blijven naar het zelfde nest terugkeren zolang ze leven. Meestal broeden er meerdere paren bij elkaar en vormen kolonies. Vanaf eind april komen de gierzwaluwen weer terug uit Afrika en gaan ze in Nederland broeden. In augustus trekken ze weer weg.

Inventarisatie

Vanaf eind april tot en met half juli kunnen de gierzwaluwen geïnventariseerd worden, waarbij tussen 1 juni en half juli de meest geschikte periode is. Bij gunstige weersomstandigheden (droog, niet te koud, weinig wind) is op drie dagen (zie tabel 1) onderzocht of er gierzwaluwen in het plangebied nestelen. Opgelichte loodslabben, verschoven dakpannen, spleten in de muur of kleine openingen tussen de afvoer en de goot bieden mogelijkheden voor nestelplaatsen voor gierzwaluwen. Deze plaatsen zijn vrijwel altijd 3 meter en hoger vanaf de grond te vinden. Dunne poepstreepjes op de muur kan een indicatie van een nest zijn. Op voorhand werd een goede inschatting gemaakt waar zich mogelijke gierzwaluwnesten bevinden, waardoor er gericht onderzoek kan worden uitgevoerd.

Tijdens de inventarisatierondes is gelet op gierzwaluwen die laag langs de gebouwen gieren. De laag gierende dieren geven een goede aanwijzing of en waar gierzwaluwen nestelen. Tijdens het laag gieren vliegen de dieren langs de plekken waar de nesten aanwezig zijn en meestal reageren jongen of broedende vogels hierop, waardoor deze te horen zijn. Hoogvliegende dieren geeft eigenlijk geen aanwijzing of gierzwaluwen in de wijk al dan niet nestelen. Deze dieren kunnen tot de kolonie horen, maar niet nestelen op het moment omdat ze bijvoorbeeld nog jong zijn. Zij vliegen met de groep mee, maar blijven in de lucht om te slapen. Later in de avond gaan deze dieren ook steeds hoger vliegen.

4.3 Vleermuizen

De vleermuizen kunnen over het algemeen worden ingedeeld in gebouwbewonende en boombewonende soorten, gedurende het jaar kan hier een verschuiving in plaatsvinden. Soorten die kunnen worden aangemerkt als gebouwbewoners zijn onder andere de laatvlieger, meervleermuis en de gewone dwergvleermuis. Deze soorten verblijven meestal in de spouwmuren van woonhuizen. Soorten die kunnen worden aangemerkt als boombewoners zijn de rosse vleermuis en de watervleermuis. Deze soorten verblijven meestal in verlaten spechtenholten of in holten die zijn ontstaan door rotting na het afbreken van een tak.

In de winter maken vleermuizen van meerdere objecten gebruik die als verblijfplaatsen kunnen dienen, deze plekken moeten koel en vorstvrij zijn. De watervleermuis, meervleermuis, franjestaart, gewone grootoorvleermuis en baardvleermuis overwinteren in mergelgroeven, forten, bunkers en ijskelders. Gewone dwergvleermuizen en laatvliegers zijn

meestal te vinden in droge plekken in gebouwen. Rosse vleermuizen gebruiken holle bomen als winterslaapplaats.

De vrouwtjes wonen in de zomer in kraamverblijfplaatsen. Hier brengen ze hun jongen groot. De laatvlieger, meervleermuis en de gewone dwergvleermuis leven hierbij meestal in groepen (kolonies) in de spouwmuren van gebouwen. Een soort als gewone grootoorvleermuis heeft een voorkeur voor grote open ruimtes zoals een kerkzolder. De kolonies van de watervleermuis en de rosse vleermuis zijn tijdens de kraamtijd vaak te vinden in verlaten spechtenholten, of holen die door rotting bij een afgebroken tak ontstaan zijn.

Inventarisatie

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd op basis van het vleermuisprotocol van het Netwerk Groene Bureaus (waarbij Ekoza is aangesloten). Onderzoek uitgevoerd volgens het protocol geeft de meeste zekerheid op voldoende onderbouwing van een eventuele ontheffingsaanvraag. Het bevoegd gezag toetst hierop.

In dit protocol staat beschreven dat 75% van het plangebied overzien moet kunnen worden bij avond/nachtbezoeken in de kraam/zomerperiode. Omdat de dieren bij het uitvliegen meteen wegvliegen is deze richtlijn opgesteld zodat het uitvliegen zoveel mogelijk in kaart gebracht wordt. Tijdens de ochtend blijven vleermuizen een tijdje zwermen voor hun verblijfplaats voordat ze naar binnen gaan. Omdat het zwermen meer tijd in beslag neemt dan het uitvliegen in de avond, kan een waarnemer in de nanacht een groter gebied overzien.

Volgens het vleermuisprotocol zijn in de kraamperiode 2 veldbezoeken noodzakelijk. Om een goed overzicht te krijgen van de kraam- en zomerverblijfplaatsen en laatvlieger aanwezig kan zijn, zijn twee avondbezoeken en één ochtendbezoek voor het plangebied uitgevoerd, met minimaal 30 dagen tussen de twee uiterste bezoeken. Daarnaast is er voor gierzwaluwen nog een extra bezoek gebracht tijdens de avondschemering, waarbij ook gelet is op uitvliegende vleermuizen.

In de paarperiode wordt er niet gezocht naar uitvliegende vleermuizen, maar wordt er wanneer het al donker is, vanaf een uur na zonsondergang, gezocht naar roepende vleermuizen die de hele nacht door roepen om vrouwtjes te lokken. Gewone dwergvleermuizen vliegen hierbij rondjes bij de verblijfplaats, terwijl ruige dwergvleermuis en rosse vleermuis vaak vanuit hun verblijfplaats roepen. Een roepende vleermuis betekent een paarverblijfplaats in de woning waar de vleermuis de hele tijd voor vliegt of vanuit roept.

Het veldwerk is te voet uitgevoerd waarbij het gehele plangebied binnen 2 minuten voor 100% bekeken kon worden. Voor de inventarisatie van de vleermuizen is gebruik gemaakt van een batdetector met time-expansion (Pettersson D240x) en opname mogelijkheid. De veldbezoeken zijn uitgevoerd bij goed vleermuisweer: weinig wind, geen regen en een temperatuur van boven de 10 graden Celsius. In de avonden is aan de achterkant van het

motel een opname apparaat (Anabat Express, fig. 6) neergelegd om eventueel gemiste activiteit toch vast te leggen.

Figuur 6. Geluidsoopname apparaat Anabat Express.

Het onderzoek naar verblijfplaatsen is uitgevoerd door middel van 5 veldbezoeken. De onderzoeken in mei tot en met juli zijn gericht op het vinden van kraam- en zomerverblijfplaatsen. De onderzoeken die in augustus en september zijn uitgevoerd zijn gericht op het opsporen van paarverblijfplaatsen. De avondbezoeken vleermuizen in de kraamtijd zijn uitgevoerd door 2 personen om een zo groot mogelijk gebied van het plangebied te overzien. Tijdens andere bezoeken duurde de gezochte activiteit lang genoeg om met 1 persoon gevonden te kunnen worden (ochtendzwermen/baltsroepen). In Tabel 1 zijn de weersomstandigheden ten tijde van het veldonderzoek weergegeven.

Tabel 1. Bezoekdata en weersomstandigheden voor huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen.

Bezoek	Datum	Tijd	Soort	Weersomstandigheden
1	16 april 2019	8.20u-9.05u	Huismus 1	Helder, wind 3 Bft, 13 °C
2	26 april	7.45u-9.00u	Huismus 2	Helder, wind 3-4 Bft, 14 °C
3	22 mei	3.15u-5.40u	Vm 1	Helder, wind 1, 12 °C
4	6 juni	21.10u-0.10u	Gz 1, vm 2	Bewolkt, na 0.05u regen en onweer. Wind 3-4 Bft, 18 °C
5	20 juni	21.10u-23.20u	Gz 2 (vm)	Licht bewolkt, wind 2 Bft, 18 °C
6	9 juli	21.10u-0.15u	Gz 3, vm 3	Helder, wind 1, 20 °C
7	27 aug	21.45u-23.45u	Vm 4	Helder, wind 0-1 Bft, 22 °C
8	17 Sept	21.55u – 00.00u	Vm 5	Helder, wind 2-3 Bft, 12 °C

4.4 Uitwerking en rapportage

Onderzocht wordt of de verbodsbepalingen van de Wet Natuurbescherming worden overtreden, een ontheffing noodzakelijk is en of daaruit voortvloeiende verplichtingen in de vorm van mitigatie of compensatie noodzakelijk zijn.

5. Resultaten

5.1 Huismussen

In het plangebied zijn geen nesten van huismussen vastgesteld. Wel waren er diverse roepende mannetjes en wat vrouwtjes aanwezig onder het dak van het receptiegebouw. Maar dit ligt op enkele tientallen meters van het restaurant en motel. Tijdens het onderzoek in april / mei was er één maal sprake van twee vrouwtjes die kort op het dak zaten maar daarna doorvlogen over het restaurant. In juni t/m sept zijn er verder ook geen huismussen rond de aan te passen gebouwen gezien of gehoord.

Effectenbeoordeling

In het restaurant of het motel broeden geen huismussen. Er zijn geen verblijfplaatsen in deze gebouwen. Negatieve effecten op huismusverblijfplaatsen door de sloop- en opwaardeerplannen van deze gebouwen worden niet verwacht. Er is mogelijk wel aantasting van essentieel foerageergebied aan de orde. Mussen broeden onder het dak van het receptiegebouw. Het oppervlakte groen rond de tennisvelden in de vorm van struiken dat gaat verdwijnen door de aanleg van parkeerplaatsen dient zo veel mogelijk (minstens 50% op elk moment) behouden te blijven. Dit kan door deze niet te kappen of door pas te kappen op het moment dat er grote nieuwe gelijksoortige struiken op de juiste plaats zijn geplant. Er komen nieuwe groene elementen volgens figuur 5 tussen de parkeervakken en als afscheiding van het gehele parkeerterrein. Het advies is om ten minste de bestaande struiken langs de schuur tegenover het receptiegebouw te behouden of uit te breiden en het totaaloppervlak aan grote struiken minstens gelijk te houden. Voorkeur gaat daarbij sterk uit naar de nu al aanwezige soorten maar ook naar minstens 25% wintergroene soorten. Zie eventueel de website van stichting mus in het hoofdstuk 'bronnen'.

Indien het oppervlak grote struiken, heesters en klimplanten rond de nieuwe parkeervakken voor minstens 50% behouden blijft hoeft geen ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd. Indien dit niet haalbaar is dient een ontheffing te worden aangevraagd.

5.2 Gierzwaluwen

Bij het veldbezoek van 20 juni vloog een groepje van ongeveer tien gierzwaluwen ongeveer een kwartier boven het meer en het bungalowpark. Ze verdwenen tegen 21.45u richting oost. Op 9 juli werden tussen 21.10u en om 22.00u twee gierzwaluwen foeragerend boven het meer gezien. Ze vlogen met name aan de noordzijde. In de buurt van het plangebied zijn tijdens de gehele onderzoeksperiode geen gierzwaluwen waargenomen.

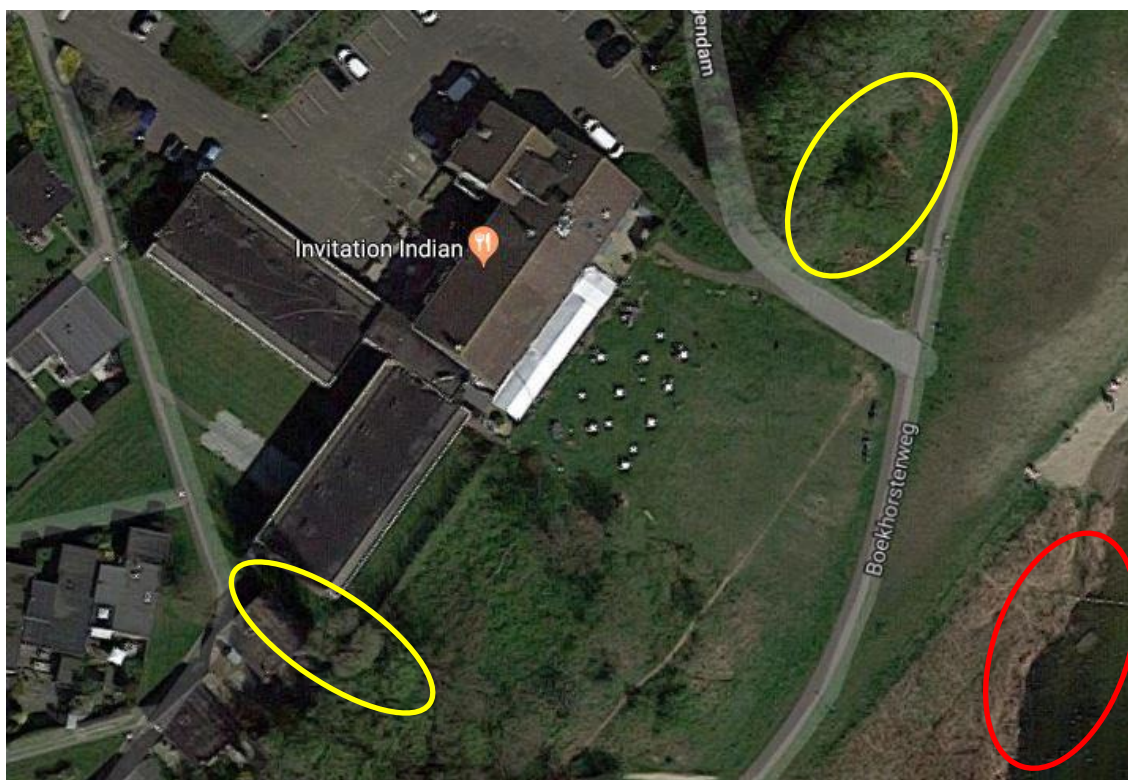
Effectenbeoordeling

Gierzwaluwen zijn tussen eind april en begin augustus in Nederland. De overige maanden zijn in Afrika of aan het migreren. In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van gierzwaluwen aanwezig. Ze kunnen door de ingreep dus ook niet worden aangetast. Ook andere elementen uit de functionele leefomgeving van de gierzwaluw zullen niet worden aangetast.

5.3 Vleermuizen

Kraamperiode

In de kraamperiode zijn geen indicaties van verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen in het plangebied rond restaurant of motel. Er was geen sprake van uitvliegende, invliegende of aantikkende vleermuizen bij deze gebouwen. Er waren telkens alleen lage aantallen overvliegende en foeragerende vleermuizen.

Figuur 7. Foerageerplekken gewone dwergvleermuis (geel) en watervleermuis en ruige dwergvleermuis (rood).

Paarperiode

Gewone dwergvleermuizen brengen hun sociale (paar)roep meestal vliegend ten gehore en niet vanuit hun verblijfplaats, maar blijven meestal binnen een straal van 200 meter van de verblijfplaats. Tijdens de paarperiode zijn er geen paarverblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld. Op beide avonden werden er binnen het plangebied alleen overvliegende en foeragerende vleermuizen waargenomen. Op 28 augustus was er enkel sprake van wat sociale roepjes na elfen van de gewone dwergvleermuis die foerageerde bij het strand. Er vlogen op deze avond tussen 21.45u en 22.00u een vijftal rosse vleermuis van noordwest naar zuidoost over het restaurant. Op 17 september waren er opnieuw foeragerende gewone dwergvleermuizen langs de struiken bij het strand en foerageerde er boven het water zowel gewone als ruige dwergvleermuizen. Om 23.40u werd een rosse vleermuis gehoord, overvliegend in onbekende richting. Er werd nu en dan een sociale roep gehoord van de foeragerende gewone dwergvleermuizen bij het strand.

Foerageergebied

Er werden 2-3 foeragerende gewone dwergvleermuizen tijdens elk bezoek waargenomen rond de struiken bij het strand. Op 6 juni was er ook voor circa een kwartier een gewone dwergvleermuis ten zuidwesten van het motel aan het foerageren. Verder kwamen er tijdens elk bezoek, behalve op 9 juli nu en dan gewone dwergvleermuizen snel overvliegend van noord naar zuid, over het restaurant. Komend van ergens ten noorden van het plangebied. Op deze avond werd rond 23.50u een ruige dwergvleermuis waargenomen die boven de oever van het meer kort foerageerde en richting noordoost zijn weg vervolgde. Een laatvlieger werd drie maal overvliegend waargenomen: op 6 juni rond 22.25u, op 9 juli rond 22.40u en dezelfde avond rond 23.35u. De rosse vleermuis werd elke avond waargenomen, tussen de twee en vijf maal per avond. Overheersende richting was van de duinen naar het meer en vice versa. Op 6 juni werd tussen 23.50u en 00.10u een watervleermuis foeragerend langs het riet waargenomen (fig. 7). Verder was het opvallend stil wat vleermuizen betreft boven het meer.

Vliegroute

In de kraamperiode is alleen de rosse vleermuis structureel overvliegend waargenomen. Deze soort vliegt vrij hoog en snel zonder zich al te veel van lijnvormige landschapselementen aan te trekken. Van de andere waargenomen soorten zijn er geen indicaties van een vliegroute ontdekt. Het betrof alleen foeragerende en overvliegende dieren (in verschillende richtingen).

Effectenbeoordeling

Er zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld binnen het plangebied. Ook geen essentiële vliegroutes. Er was sprake van foeragerende gewone dwergvleermuizen rond de struiken nabij het strand. Aantallen vleermuizen was echter laag en er is zoveel alternatief en gelijkwaardig groen langs dit strand dat eventuele hinder van verlichting rond het nieuwe restaurant er hooguit voor zal zorgen dat deze vleermuizen iets verderop gaan foerageren. Negatieve effecten op vleermuizen worden door de plannen daarmee niet verwacht.

6. Conclusies

De Wet natuurbescherming is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Niet alleen de instandhouding van verblijfplaatsen is van belang, maar ook de instandhouding van het leefgebied. Te allen tijde dient men de zorgplicht in acht te nemen. Deze zorgplicht houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk moet worden voorkomen. De zorgplicht geldt voor alle planten en dieren, beschermd of niet.

6.1 Huismussen

Er zijn geen huismusnesten vastgesteld in de gebouwen die zullen worden gesloopt of aangepast waardoor een negatief effect van de werkzaamheden op huismusverblijfplaatsen door de sloop en de renovatie is uitgesloten. Wel zijn er diverse huismussen aanwezig onder het dak van het receptiegebouw en wordt er gevoerageerd en gerust in onder andere het groen rond de tennisvelden. Het advies is om ten minste de bestaande struiken langs de schuur tegenover het receptiegebouw te behouden of uit te breiden en het totaaloppervlak aan grote struiken minstens gelijk te houden. Bij voorkeur de nu al aanwezige soorten maar ook naar minstens 25% van de struikoppervlakte met wintergroene soorten.

Indien het oppervlak grote struiken, heesters en klimplanten rond het tennisveld / de nieuwe parkeervakken voor minstens 50% behouden blijft hoeft geen ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd. Indien dit niet kan worden gegarandeerd, dient wel een ontheffing te worden aangevraagd.

6.2 Gierzwaluwen

Er zijn geen gierzwaluwnesten in het plangebied vastgesteld, waardoor een negatief effect van de werkzaamheden op gierzwaluwen is uitgesloten. Een ontheffing in het kader Wet natuurbescherming is niet nodig.

6.3 Vleermuizen

Er zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld binnen het plangebied, waardoor een negatief effect op vleermuizen is uitgesloten. Een ontheffing in het kader Wet natuurbescherming is niet nodig.

Het plangebied wordt slechts door een of twee gewone dwergvleermuizen nu en dan gebruikt om te foerageren. Aangezien het om een laag aantal foeragerende exemplaren gaat die bovendien voornamelijk net buiten het plangebied foerageren, kan uitgesloten worden dat het om essentieel foerageergebied gaat. Een negatief effect op foeragerende vleermuizen wordt uitgesloten. Een ontheffing in het kader Wet natuurbescherming is niet nodig.

Het luchtruim boven het plangebied wordt slechts door enkele gewone dwergvleermuizen en rosse vleermuizen gebruikt om te passeren. In de omgeving zijn andere potentiële

vliegroutes aanwezig waar deze vleermuizen ook gebruik van kunnen maken. Hierdoor is geen sprake van een essentiële vliegroute. Een ontheffing in het kader Wet natuurbescherming is niet nodig.

Bronnen

Literatuur

- Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Kanters & J.C. Buys 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur van Nederland 12: 1-432.
- Ekoza 2018, Quicksan flora en fauna Oosterduinse Meer. Noordwijkerhout. Rapportnummer 18.212. In opdracht van Agel Adviseurs, Oosterhout.
- Kapteyn, K. 1995. Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding. Schuyt & Co, Haarlem.
- Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0, juli 2017. BIJ12.
- Kennisdocument Gewone grootvleermuis *Plecotus auritus*. Versie 1.0, juli 2017. BIJ12.
- Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus*. Versie 1.0, juli 2017. BIJ12.
- Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*. Versie 1.0, juli 2017. BIJ12.
- Kennisdocument Rosse vleermuis *Nyctalus noctula*. Versie 1.0, juli 2017. BIJ12.
- Kennisdocument Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*. Versie 1.0, juli 2017. BIJ12.
- Kennisdocument Watervleermuis *Myotis daubentonii*. Versie 1.0, juli 2017. BIJ12.
- Limpens, H., Mosterd, K. & Bongers, W. 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV, Utrecht.
- Netwerk Groene Bureaus, 2017. Soortinventarisatieprotocollen. Versie juli 2017.
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2017) Vleermuisprotocol 2017, maart 2017. www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdiervereniging.nl

Websites

- www.google.nl/maps
- www.ndff.nl
- www.sovon.nl
- www.verspreidingsatlas.nl
- www.zoogdiervereniging.nl
- <http://www.stichtingdemussentoevlucht.nl/vogelvriendelijke-planten-bomen-en-hagen/>